

**การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาเอกชน
ในเครือพิชญ กลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน**
**SCHOOL ADMINISTRATION ACCORDING TO GOOD GOVERNANCE PRINCIPLES
OF SCHOOL ADMINISTRATORS PRIVATE SCHOOLS IN THE PITCHAYA GROUP,
BASIC EDUCATION GROUP***

สุทธินันท์ สุวรรณสังข์, สมชาย พาชอบ

วิทยาลัยพิชญบัณฑิต

Sutthinant Suwansang, Somchai Pachob

Pitchayabundit college, Thailand

E-mail: inant1990@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาเอกชน ในเครือพิชญกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ในเครือพิชญกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ และตำแหน่ง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 159 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น .91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าที่แบบอิสระ ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาเอกชน ในเครือพิชญบัณฑิต กลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครู ต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สถานศึกษาเอกชนในเครือพิชญกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ และตำแหน่งโดยรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การบริหารสถานศึกษา; ธรรมาภิบาล; โรงเรียนเอกชน

Abstract

The purposes of this research were to study: 1) the school administration according to the good governance principles of school administrators, private schools in the Pitchaya group, basic education group. 2) compare the opinions of school administrators and teachers to the administration of schools using good governance principles of school administrators, private schools in the Pitchaya group, basic education group, classified by gender, position. The sample group used in the research were 159 school administrators and teachers randomly selected by stratified random sampling. The research instrument used the questionnaire with 5 rating scales with confidence level equal to 91. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and hypothesis testing using the t-test. Independent

* ได้รับบทความ: 12 มิถุนายน 2564; แก้ไขบทความ: 1 สิงหาคม 2565; ตอรับตีพิมพ์: 31 สิงหาคม 2565

model the research found that 1) school administration according to the good governance principles of school administrators, private schools in the Pitchaya group, basic education group, in overall and in each aspect, at a high level in all aspects. 2) school administrators and teachers with different sex, position perceived the administration of schools using good governance principles of school administrators, private schools in the Pitchaya group, basic education group, as a whole not different.

Keywords: School administration; Good governance; Private schools

บทนำ

ในช่วงเวลา 20 ปีที่ผ่านมา มีการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ มีการนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างมากมาย ในวงการศึกษามีการปรับเปลี่ยนครั้งยิ่งใหญ่ คือ มีการปฏิรูปการศึกษา มีกฎหมายการศึกษาแห่งชาติเกิดขึ้นเป็นครั้งแรก ได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อันส่งผลให้การจัดการศึกษาต้องปฏิบัติตามกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ ต้องมีการปฏิรูปการศึกษา ทั้งด้านการปฏิรูประบบบริหาร ปฏิรูปครู และปฏิรูปการเรียนการสอน ประกอบกับปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจของสังคมไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2540 ทำให้วิถีชีวิตของประชาชนต้องเปลี่ยนไป สังคมเสื่อมศรัทธาในภาครัฐ ทั้งในเรื่องการบริหาร และการทุจริตประพฤติมิชอบในวงการการศึกษาของไทยผู้ปกครอง นักเรียนเรียกร้องสิทธิ เกิดวิกฤตศรัทธาต่อโรงเรียน มีปัญหาสังคมนับเป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ต้องร่วมกันปรับปรุง พัฒนาการศึกษาให้ได้มาตรฐาน มีคุณภาพที่ดีและเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 12 จึงเน้น “คน” เป็นจุดหมายหลักของการพัฒนา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า “การพัฒนาเพื่อคนโดยอาศัยคน” กล่าวคือ ในการพัฒนาคนต้องพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ให้เป็นคนที่มีความรู้ มีสุขภาพอนามัย และจิตที่ดีงาม อันจะทำให้ประเทศมีประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการศึกษาคือหัวใจสำคัญ เป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองตลอดชีวิตให้สามารถดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งเป็นพลังสำคัญยิ่งใหญ่ในการพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า และยั่งยืนทัดเทียมกับนานาประเทศได้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559 : 1-5)

การดำเนินงานจะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการนำหลักการบริหารมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมไปถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ เป็นการบริหารงานยุคใหม่ที่เน้นความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ความรับผิดชอบ ความประพฤติชอบ การมีส่วนร่วม และกระบวนการยุติธรรม โดยยึดหลักสำคัญพื้นฐาน 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ การมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม การเอาใจใส่ในปัญหาของบ้านเมือง มีความกล้าหาญที่จะรับผิดชอบต่อผลกระทบ ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ บริหารจัดการ

ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างประหยัด คุ่มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้องในการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการศึกษาและการสร้างควมมีประสิทธิภาพของสถานศึกษา ซึ่งปัจจุบันแนวความคิดเรื่องธรรมาภิบาลได้มีบทบาทอย่างมาก ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา (ศรีพัชรา สติธิกاجر แก้วพิจิตร, 2552: 158)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล อาทิ รพีชิตะ เอ็ง (2555) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนราธิวาส พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พระสกล ฐานธมโม (อินทร์คล้าย) (2556) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีในระดับมาก การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน สุภา แสงสีก และสัจจวรรณ ทรรพสุ (2558) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในเครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 9 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และ รัตนภรณ์ ส่งเสริม และสุวิมล โพธิ์กลิ่น (2559) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาใน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

จากผลการศึกษางานวิจัยดังกล่าว พบว่าการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษานั้น ส่วนมากจะมีการดำเนินการในระดับมาก หากเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้บริหารและครู จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ พบว่ามีทั้งที่แตกต่างและไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยในบทบาทของบุคลากรสถานศึกษาเอกชนในเครือพิชญ และนักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาการบริหารการศึกษา จึงมีความสนใจเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สถานศึกษาเอกชน ในเครือพิชญกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีความสนใจว่า ผู้บริหารได้นำหลักการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานสถานศึกษามากน้อยเพียงใด และบุคลากรครูอาจารย์ มีทัศนคติในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาเอกชน ในเครือพิชญกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาเอกชน ในเครือพิชญกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตาม เพศ และ ตำแหน่ง

สมมติฐาน

1. ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาเอกชน ในเครือพิชญกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาเอกชน ในเครือพิชญกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาเอกชน ในเครือพิชญกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และ ครูผู้สอน สถานศึกษาในเครือพิชญกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 265 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา 35 คน ครูผู้สอน 230 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และ ครูผู้สอน สถานศึกษาในเครือพิชญกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 159 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา 21 คน ครูผู้สอน 138 คน ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซี และมอร์แกนและสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามสัดส่วนประชากรแต่ละโรงเรียน

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย 1) เพศ ได้แก่ เพศหญิง และ เพศชาย 2) ตำแหน่ง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สถานศึกษาเอกชน ในเครือพิชญกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบ 6 ด้าน คือ 1) ด้านหลักนิติธรรม 2) ด้านหลักคุณธรรม 3) ด้านหลักความโปร่งใส 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ และ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม มี 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และ ตำแหน่ง ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาเอกชน ในเครือพิชญกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ท (Likert's five rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 73) เนื้อหาประกอบด้วยหลักธรรมาภิบาล 6 ด้าน คือ 1) ด้านหลักนิติธรรม 2) ด้านหลักคุณธรรม 3) ด้านหลักความโปร่งใส 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า และตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดในการให้ข้อเสนอแนะ

5. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัย ศึกษาเอกสารหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล กำหนดวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อกำหนดขอบเขตคำถามเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลและสร้างแบบสอบถาม ตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดการวิจัย ประกอบด้วย 3 ตอน จากนั้นนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน ความชัดเจน และนำแบบสอบถาม เสนอ

ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยประเมินความสอดคล้อง (IOC: Index of item objective congruence) ได้ค่าความสอดคล้องรายข้อระหว่าง 0.8 - 1.0 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาเครือข่าย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม 0.91 แล้วจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์นำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามคืน จำนวน 159 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

7. การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการโดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ จากนั้นบันทึกข้อมูลในคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

7.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และ ตำแหน่ง วิเคราะห์โดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

7.2. ข้อมูลการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ในเครือข่ายกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายด้านและรายข้อ แล้วแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนด (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 :34) ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับ	มากที่สุด
3.51-4.50 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับ	มาก
2.51-3.50 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับ	ปานกลาง
1.51-2.50 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับ	น้อย
1.00-1.50 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

7.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนในเครือข่ายกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ และ ตำแหน่ง โดยการวิเคราะห์ค่าที (t-test for Independent)

ผลการวิจัย

ในการศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาเอกชน ในเครือข่ายกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาเอกชน ในเครือข่ายกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักความคุ้มค่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านความรับผิดชอบ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม และสรุปผลแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ในเครือข่ายกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การบริหารกิจการนักเรียนเป็นไปตามระเบียบของหน่วยงาน โดยการปกครองนักเรียนมีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติอย่าง

เครื่องวัด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การดำเนินการให้บุคลากรทุกคนปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับอย่างเคร่งครัดและมีเหตุผล

1.2 ด้านหลักคุณธรรม พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาเอกชน ในเครือพิชญกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การปฏิบัติตนและปลูกฝังให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดมั่นในศีลธรรมจริยธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณครู

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาเอกชน ในเครือพิชญกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การบริหารวิชาการเป็นไปด้วยความชัดเจน โปร่งใส เป็นไปตามหลักสูตรและระเบียบการวัดผล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การบริหารงานบุคลากรด้วยความโปร่งใส แสดงหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลงานของบุคลากรชัดเจน

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาเอกชน ในเครือพิชญกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากและปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การบริหารงานบุคลากร โดยการมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินต่าง ๆ

1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ในเครือพิชญกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผลการพัฒนาการศึกษา แก่ผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาด้วยความรับผิดชอบ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีความรับผิดชอบในการตรวจสอบ ติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากร

1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ในเครือพิชญกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารงานบุคลากรอย่างเหมาะสมกับงาน คุ้มค่า และได้ประโยชน์สูงสุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การบริหารงานวิชาการในการจัดการเรียนการสอน และการใช้จ่ายด้วยความคุ้มค่า ได้ประโยชน์สูงสุด

2. ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีเพศ และตำแหน่ง ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาเอกชน ในเครือพิชญกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า เปรียบเทียบตามเพศ ด้านหลักความรับผิดชอบมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเปรียบเทียบตามตำแหน่ง ด้านหลักความโปร่งใส มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สถานศึกษาเอกชน ในเครือข่ายกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานและการทำงานในหน่วยงาน ซึ่งหลักธรรมาภิบาลถือเป็นแนวทางสำคัญในการ บริหารงาน และเป็นส่วนเสริมสร้างความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่องค์กร โดยเฉพาะสถานศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้บุคลากรในหน่วยงาน รู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใสและความมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภา แสงสีก และสัจจวรรณ ทรรพสุ (2558) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในเครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 9 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ รัตนภรณ์ ส่งเสริม และสุวิมล โพธิ์กลิ่น (2559) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาใน ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ อาทิตยา สุขศรี (2559) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีเพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาเอกชน ในเครือข่ายกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชน ไม่ว่าจะเป็นชาย หรือหญิง จะได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน โดยเฉพาะหลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม และหลักความรับผิดชอบ เนื่องจากการบริหารโรงเรียนเอกชนเนื่องจากต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายของ ผู้รับใบอนุญาตที่เน้นความโปร่งใส ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องปฏิบัติงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลเป็นสำคัญ ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสกล ฐานธมโม (อินทร์คล้าย) (2556) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมในระดับมาก และการเปรียบเทียบความคิดเห็น

ของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามเพศในภาพรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ

นงลักษณ์ ทวีรักษา (2563) ได้ศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ในเรื่องเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

สำหรับผลการเปรียบเทียบตามตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน พบว่า มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาเอกชน ในเครือข่ายกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากบุคลากรในตำแหน่งผู้บริหาร และครูผู้สอน ในสถานศึกษาเอกชน มีอายุและประสบการณ์ที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ทำให้ความคิดเห็นใกล้เคียงกัน ในการมองการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน และครูผู้สอนในสถานศึกษาเอกชนส่วนมากจะให้ข้อมูลเชิงบวกต่อผู้บริหาร อาจเนื่องมาจากการที่ต้องรักษาสถานภาพการเป็นครูผู้สอนของตนเองไว้ ผลการวิจัยที่พบ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระสกล ฐานธมโม (อินทร์คล้าย) (2556) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมในระดับมาก และการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามเพศในภาพรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นงลักษณ์ ทวีรักษา (2563) ได้ศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ในเรื่องเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาพบว่า การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนในเครือข่ายบัณฑิตกลุ่มสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักธรรมาภิบาล ด้านที่มีค่าต่ำสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นด้านที่มีความสำคัญต่อการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จ ดังนั้นสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาผู้บริหารในด้านนี้ให้สูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาล อันเป็นแนวทาง ในการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ

2.2 ควรศึกษาความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนที่เกิดจากการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาล

เอกสารอ้างอิง

- นงลักษณ์ ทวีรักษา (2563). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม. วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2564. หน้า 1-10.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พระสกล ฐานธมโม (อินทร์คล้าย). (2556). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสถานศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รัตนภรณ์ ส่งเสริม และสุวิมล โพธิ์กลิ่น. (2559). การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- รอชิตะ เอ็ง (2555). การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนราธิวาส. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- สุภา แสงสี และสัจจวรรณ ทรรพสุ. (2558). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในเครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 9 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง. วิทยานิพนธ์, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนพัฒนาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวงศึกษาธิการ.
- ศรีพัชรา สิทธิกาจกร แก้วพิจิตร. (2552). การใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. วารสาร Veridian E-Journal. Vol.2 No. 1 (August 2009): หน้า 155 – 174.
- อาทิตยา สุขศรี. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4, วิทยานิพนธ์นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.